

این اعجاز طبیعت

اشاره:

پنبه به‌عنوان یک کالای ارزشمند که به آن طلای سفید نیز می‌گویند از جایگاه ویژه‌ای در بین محصولات کشاورزی برخوردار است. پنبه ایفای طبیعی است که از گیاه پنبه مشتق می‌شود و قدمت استفاده از آن به هزاره پنجم قبل از میلادی برمی‌گردد

در سال ۲۰۲۱/۲۰۲۲ چین با ۵ میلیون و ۸۷۹ هزار تن پنبه، برترین تولیدکننده پنبه در سطح جهان است و هند نیز با ۵ میلیون و ۳۳۴ هزار تن پنبه جایگاه دومین تولیدکننده پنبه جهان را به خود اختصاص داده است.

قسمت اعظم این تولیدات توسط صنایع نساجی وطنی این کشورها مصرف می‌شود. به گزارش portal cotton میزان تولید سالانه پنبه در جهان در حدود ۲۵/۵ میلیون تن یا ۱۱۲ میلیون عدل پنبه در مساحتی نزدیک به ۳۳ میلیون هکتار است که ۲/۵ درصد از زمین‌های کشت جهان را به خود اختصاص داده است. در این راستا شبکه آموزش سیما در یکی از برنامه‌های تلویزیونی خود به نام «رویش» به بحث و بررسی پنبه در دو بخش «بازار و بورس پنبه» و همچنین «استاندارد کیفی الیاف پنبه» با حضور دکتر محمدعلی عامری از کارشناسان صنایع نساجی و عضو هیئت مدیره شرکت مهیاد میلان پرداخت.

گزارشی از برنامه تلویزیونی رویش در مورد بازار و بورس پنبه

در بخش نخست این برنامه که سی‌ام بهمن‌ماه پخش شد، دکتر عامری در پاسخ به این سوال که خصوصیات الیاف پنبه چیست؛ عنوان کرد: وش پنبه، الیاف توخالی است که سطح مقطع آن شباهت بسیاری به گوش انسان دارد. در سال‌های گذشته پس از انتقال به کارخانجات پنبه پاک‌کنی، زدودن ضایعات کشاورزی و کنترل رطوبت پنبه، کارشناسان جهاد رنگ و ضایعات ضمن بازدید از محصول نهایی به پنبه‌ها رقم می‌داد و فیزیک الیاف مورد توجه قرار نمی‌گرفت، سپس جهت تولید نخ به واحدهای ریسندگی پنبه ارسال می‌شد اما در حال حاضر با الگوبرداری از کشورهای صاحب‌نام در این حوزه، پیش از ورود پنبه به خطوط ریسندگی توسط دستگاه HVI پارامترهای طولی الیاف مورد بررسی قرار می‌گیرند تا مشخص شود چه نمره نخ می‌توان از این محصول تولید کرد.

وی در مورد نوع پنبه و ارقام مناسب برای استفاده کارخانجات ریسندگی توضیح داد: هنگام راه‌اندازی واحد ریسندگی مدیران کارخانه تصمیم می‌گیرند که قرار است این واحد در چه نمراتی به تولید نخ پنبه‌ای بپردازد؛ براین اساس پنبه مورد نظر و ماشین‌آلات مناسب تهیه می‌شوند.

دکتر عامری با یادآوری این مطلب که طول الیاف پنبه هم‌اندازه یکدیگر نیستند به تشریح دو پارامتر طولی مهم پرداخت که عبارتند از طول ۲/۵ درصد و طول ۵۰ درصد. لازم به توضیح است که در گذشته طول ۲/۵ درصد برای تولید نمرات نخ ملاک بود اما طی سال‌های اخیر طول ۵۰ درصد از اهمیت بیشتری برخوردار است زیرا در استحکام نخ تأثیر فراوانی دارد. به گفته وی، ظرافت الیاف، قطر لیف را تشکیل می‌دهد که براساس میکرونر تعریف می‌شود و در خطوط ریسندگی (به خصوص اوپن‌اند) نکته مهمی است. عضو هیئت مدیره مهیاد میلان بر اهمیت استحکام لیف تأکید کرد و گفت: با توجه به سرعت بسیار بالای ماشین‌آلات مدرن رینگ، استحکام لیف باید پاسخگوی این سرعت باشد.

عضو سابق هیئت مدیره انجمن صنایع نساجی ایران گفت: فاکتوری به نام FQI وجود دارد که عبارت است از حاصل ضرب طول ۵۰ درصد ضربدر استحکام ضربدر فاکتور رسیدگی تقسیم بر میکرونر. هر اندازه عدد این محاسبه بالاتر باشد، پنبه موجود توسط واحدهای ریسندگی انتخاب می‌شود.

وی در مورد تفاوت میان پنبه کشورهای مختلف گفت: پنبه ازبکستان هنگام استقرار نظام کمونیستی به دلیل کشت در مزارع بزرگ دولتی از یکنواختی بالایی بهره‌مند بود، این کشور حدود ۸۰ درصد از نیاز شوروی سابق به پنبه را تأمین می‌کرد و حجم تولید آن بالغ بر یک میلیون و ۴۰۰ هزار تن بود پس از فروپاشی شوروی و توسعه واحدهای ریسندگی، حجم تولید پنبه را به ۸۰۰ هزارتن در سال رساند و بخش عمده‌ای از پنبه تولیدی را به کارخانجات نساجی خود اختصاص داد. ازبکستان با بهره‌گیری از نظرات دو تن از بهترین مهندسان مشاور دنیا به بهبود کیفیت بذرها، پنبه، بازسازی کارخانجات

تعیین می‌شود.

دکتر عامری بیان داشت: پنبه‌های نسبتاً نامرغوب در تولید تورهای ماهیگیری، طناب، جوال و توبره و پنبه‌های بسیار بی‌کیفیت در تولید لحاف و تشک و زیرمبل کاربرد دارد.

عضو هیئت مدیره شرکت مهیاد میلان، قیمت الیاف پنبه وارداتی را ۱۵-۱۰ درصد گران‌تر از الیاف پنبه تولید داخل دانست و گفت: واحدهای بزرگ ریسندگی که ماشین‌آلات مدرن در اختیار دارند نیازمند تهیه پنبه‌های مرغوب و درجه یک هستند و برای تولید برخی نمرات نخ مانند ۵۰، پنبه داخلی قابل استفاده نیست به همین دلیل از پنبه خارجی استفاده می‌شود که خرید آن به صورت نقدی انجام می‌گیرد.

وی در مورد تأثیر واردات پنبه بر تولید داخل گفت: به دلیل نصب و راه‌اندازی ماشین‌های مدرن با سرعت و کیفیت بالا در بخش ریسندگی و نیاز مبرم آنها به استفاده از پنبه باکیفیت و از سوی دیگر راه‌اندازی واحدهای متعدد ریسندگی در کشور کمبود پنبه احساس شد همچنین در گذشته کیفیت پنبه‌های داخلی چندان مورد رسیدگی قرار نمی‌گرفت اما پس از آزادسازی واردات پنبه، هماهنگی خوبی میان صنعتگران نساجی، کارخانه‌های پنبه‌پاک‌کنی، وزارت جهاد کشاورزی، صندوق پنبه و ... شکل گرفت، کیفیت پنبه‌های داخلی ارتقا پیدا کرد، حجم الیاف غریبه کاهش یافت و عدل‌بندی پنبه از گونی و چتایی به پارچه‌های متقال تغییر کرد اما در مجموع پنبه‌های وارداتی به ایران در مقایسه با پنبه‌های وارداتی به سایر کشورها همچون ترکیه قیمت بالاتری دارند.

دکتر عامری بهترین روش تهیه پنبه را خرید مستقیم از کارخانجات پنبه‌پاک‌کنی دانست و در ادامه میزان تولید پنبه در دنیا را حدود ۲۵-۲۶ میلیون تن برآورد کرد و در پایان گفت: دهه ۴۰ و ۵۰ شمسی شاهد بیشترین حجم تولید پنبه در کشور (۲۵۸ هزار تن) بودیم و حتی به صادرات نیز می‌پرداختیم. در آن سال‌ها کارخانجات نساجی و دولت از کاشت و برداشت پنبه حمایت به عمل می‌آوردند در حالی که امروز میزان تولید پنبه ایران ۵۰ هزار تن است و واحدهای نساجی توان مالی حمایت از کشت پنبه را ندارد و اگر بتواند سرمایه در گردش مورد نیاز خود را تأمین کند، کار بزرگی انجام داده است!

تهیه و تنظیم: سیدضیاءالدین امامی رثوف

حرفه‌ای و مسلط باشند چون بندهایی در قراردادهای مذکور وجود دارد که در صورت عدم دقت، زیان‌های هنگفت مالی در پی خواهد داشت.

بنابر اعلام وی در دنیای پنبه مینا و نگاه همگان به «بورس لیورپول» متمرکز است به طوری که فروشندگان پنبه اغلب کشورها از جمله ازبکستان هنگام تدوین قراردادهای خود نوسانات بورس لیورپول را مدنظر قرار می‌دهند. در واقع مرکز قیمت‌گذاری پنبه جهان در این بورس است و سایر کشورها با توجه به قیمت‌های بورس لیورپول، نرخ پنبه‌های خود را اعلام می‌کنند.

دکتر عامری، مهم‌ترین شرایط ورود پنبه به بازار بورس را حجم انبوه و نزدیکی کیفیت عدل‌ها به همدیگر اعلام کرد و افزود: پنبه تولید ایران به دلایل مختلف مانند نایک‌نواختی الیاف در بازار بورس کشور معامله نمی‌شود اما عرضه پنبه وارداتی در بورس امکان‌پذیر است. تنها راه حمایت از پنبه در کشور به اعتقاد این کارشناس نساجی، اعطای یارانه به پنبه‌کاران است. دولت باید حمایت مالی قدرتمندی در این زمینه به عمل آورد. چون ۵۷ درصد از تولید پنبه کل دنیا یارانه‌ای است، ۸ درصد متعلق به کشورهای کمونیستی است (اختیار کشت در اختیار دولت است)، ۲۰ درصد به کشورهای آفریقایی اختصاص دارد و در این میان ۱۵ درصد پنبه دنیا نه مشمول یارانه می‌شود، نه کمونیستی است و نه آفریقایی! که متأسفانه ایران جزو این دسته قرار دارد.

وی یادآور شد: پنبه در بازار بورس طبق قیمت مبنا (بورس لیورپول) و قیمت پایه براساس کیفیت محصول

پنبه و ارتقای کیفیت تصفیه پنبه پرداخت.

به گفته دکتر عامری، در هندوستان مزارع پنبه به صورت پراکنده وجود دارد و در صورت عدم دقت هنگام خرید، ممکن است پنبه‌های نامرغوب در اختیار خریداران قرار گیرد. همچنین کشورهایی مانند استرالیا، آمریکا و برزیل به صورت حرفه‌ای کشت و تولید پنبه را ارتقا داده‌اند. وی تصریح کرد: پنبه در دنیا به‌عنوان یک کالای استراتژیک و اشتغال‌زا به شمار می‌آید، بر همین اساس بعضی کشورها مانند اسپانیا یارانه‌ای که در اختیار کشاورزان پنبه‌کار قرار می‌دهد از قیمت خود پنبه بیشتر است و یا آمریکا برای پنبه‌کاران ۵ نوع یارانه در نظر می‌گیرد. در کشور ما نیز هرچند نباید به پنبه خارجی صد درصد متکی باشیم اما واقعیت این است که پنبه داخل کمتر از ۵۰ درصد نیاز واحدهای نساجی را برطرف می‌کند و کیفیت آن نیز در سطح پنبه برخی کشورها قرار ندارد لذا واردات اجتناب‌ناپذیر می‌باشد.

در دومین برنامه که ششم اسفند از شبکه آموزش با موضوع بازار و بورس پنبه پخش شد، دکتر عامری عنوان کرد: دو کشور چین و هند (بخش شمالی و مرکزی) بیش از ۵۰ درصد پنبه دنیا را تولید می‌کنند و در رتبه‌های بعدی آمریکا، پاکستان، برزیل و ازبکستان قرار دارند.

عضو هیئت مدیره شرکت مهیاد میلان اذعان داشت: معاملات پنبه همچون قراردادهای نفتی بسیار تخصصی و دارای شروط فراوانی است و کسانی که خواهان معامله پنبه در سیستم‌های بین‌المللی هستند باید در این زمینه